

המכרעת של תנועת העבודה וההתיישבות ה' עובדת בארץ. בן-גוריון לא היה כלייכול במפלגה. לעי תים קרובות למדי התנגש עם הרוב, נאלץ להיסוג. באמצע שנות השלושים חתם הסכם עם ז'בוטינסקי, שבוסל עליידי המפלגה ב' צורה שביישה אותו ברבים. אחד המתנדבים החריפים היה בנו, עמוס, ששלח לו ללונדון טופס של חוברת שבן-גוריון עצמו כתב אותה, קודם לכן, נגד ז'בוטינסקי, צירף פיתקה: "גא לעיין בזה מחדש".

אולם למרות כל ההתנגשויות, הצליח בן-גוריון לכוון את המפלגה, בכוח כשרון סכי סיסני שגבל עם גאוויות. בהנהגתו צעדה בראש הישוב עד שהמדינה נראתה כאופק. המפלגה נרתעה. אולם רגע לפני השעה המכרעת חדלה המפלגה להנהיג. היא הפכה בעלת-בית שבעה. הנכסים העצומים שנוצרו על-ידי אומנם היוו בסיס למדינה, אולם הם היו גם מעצור רציני למאבק. המפלגה היססה לסכן אותם.

ב' ג'י. שוב הבין את עבודת-היסוד: באה שעת-הלידה. שעה שיריביו משמאל ושמאלו מביימו את המדינה. ביטא את החלום שחי בלבבות ההמונים — מדינה יהודית, אפילו במחיר חלוקה. הוא לא היה הראשון שדרש את המדינה כמטרה לאחור — ז'בוטינסקי קדם לו שנים רבות. אולם גאוויותיו של בן-גוריון היתה שוב בכך שתפס בדיוק את הרגע שהרעיון הת-בסס בקרב ההמונים, הפך מחלום לאפשרות פוליטית.

בשנים המכריעות היה מעין מתווך בין דורו, שלו, הקשיש, שנרתע מן המאבק, ובין הדור הצעיר, שרצה להסתער על המטרה ש' נראתה בכירור. דוד רויאל ואברהם שטרן מבחון, משה סנה, ישראל גיללי ויצחק שדה מבפנים, עברו בתקופה זו על פניו, הנהיגו את התהליך האמיתי — דבר שהוא לא סלח מעולם אף לאחור מהם, וגם לא לחבריו ש' עצרו בעדו. בכל זאת הצליח לשחות עם הזרם, להישאר על פני המים.

הוא ידע שבידו מכשיר השלטון האמיתי — ושכסופו של דבר יקצור מכשיר זה את פרי הזרע שנורע על ידי אצ"ל, לח"י וה' פלמ"ח.

הניצוץ האלוהי. שעת הגדולה באה בימי מלחמת העצמאות. היסטוריון העתיד יפאר דווקא תקופה זו — אף שלא היתה התקופה הגדולה היחידה בחייו. דוד בן-גוריון לא ניצח את המלחמה ל-בדו. המנצח העיקרי היה החייל העברי ה' אלמוני — דור שלם חדש שבי. ג'י. לא הבין אותו מעולם כהבינו את דורו שלו. דור זה פרע בדמו את מחיר שגיאותיה של ההנהגה הפוליטית. שלא העריכה מראש את עוצמת המאבק, לא התכוננה לקראתו כראוי, לא גייסה אותו בעוד מועד.

בן 16. בפזונסק "אני רוצה"

אולם בכל זאת גדול חלקו של ב' ג'י. במלחמה יותר מחלקו של כל אדם אחר. בניגוד לויצמן ושרת, שחששו מפני הוריהם, הבין שוב מהי עובדת-היסוד המכרעת — כוחו העצמאי של העם, שיצר את העובדות. הוא לבדו גילה את הניצוץ האלוהי של ה'

• כשהזכיר בן-גוריון את מכתב בנו ב-אסיפת-עם לתיאביב, ביקש להגן על ה' הסכם, פרץ הקהל במחאות-כפיים לבנו, לא נתן לבן-גוריון להשמיע את טענותיו הנדונות.

מנהיג — הכוח החליטי בשעת הכרעה החלטות גורליות, לפעמים אף בצורה הג-בלת עם חוסר-אחריות. הוא שהחליט בימי השפל לפתוח בפעולה נחשון המכרעת, ש' שינתה את פני המלחמה. הוא שהחליט ל' הכריז על המדינה. לו נכשל, היו תולים את האשמה בו. אם הצליח ברוב המקרים, אין זה אלא מן הצדק להכיר בזכותו.

סימני רקבון. הירידה התחילה למחרת יום הנצחון. דורו של דוד בן-גוריון עבר את שיא הרכסי, ושוב לא ראה את הרכס הבא.

המפלגה, עייפה ממאבק של דור, שוב לא בקשה עוד אלא להיות בשקט מפירות ה' נצחון. בשורותיה פתחה השחיתות. רבים ממנהיגיה נכנסו ישר לנעלי הפקיד הבריטי שזה עתה עזב. ניצוץ ההנהגה כבה, במקומו בא המנגנון המת. הדוגמה האישית נעלמה כמעט כליל.

בשנים הראשונות ניהל ב' ג'י. את העלייה ההמונית ואת מאמץ ההתיישבות, לא שם לב לסימני הרקבון המתפשטים. אולם ה' ציאות במדינה חיסלה לחלוטין את העלייה, הוציאה את הרוח ממפרשי ההתיישבות. ב' ג'י. שוב לא יכול היה להעלים עין מן העובדה כי המפלגה חדלה להיות מכשיר מנהיג, ושנפערה תהום בינה ובין הנוער, שזה עתה הציל את המולדת.

לו היה בן-גוריון מדינאי גאוני מסוגו של ביסמארק, יכול היה להכתיר את דרך חייו במערכה גדולה להשכנת השלום במרחב. אר לם גאוויותו סועלת בקרב בני עמו, אינה עוברת לשטח היחסים עם אחרים. הוא מ' עולם לא הבין את הערבים, מעולם לא התעניין בגורלם. היה זה סמלי שמעשהו הראשון בארץ-ישראל, לפני 46 שנה, היה להתנגד להקמת הסתדרות כללית של עובדים בארץ-ישראל. לדרוש במקום זה להקים הס' תדרות כללית של עובדים יהודיים. גבולו של דוד בן-גוריון, כגדול כל בני דורו שנולדו

בן 26. בקושטא — שוב להרגיש

באירופה, הוא גבול המדינה היהודית. ה' חושה המרחיבת אינה חלק מאישיותו. כשאר העמקנים. יריביו במפלגה ומ-חוצה לה הישלו את עצמם שהאדם נגמר. הם לא קיפו שאפשר לחסלו בכוח פוליטי. אך הם ציפו לכך שלאט-לאט ירד הוא לרמתם של כל שאר העסקנים, שקוע בבעיות חסרות הפתרון של מדינה קטנה, עניה ומנותקת, שמתח בניה יורד מיום ליום.

יתכן שלו קמה הנהגה צעירה חדשה, הדומה בשעור קומתה לבני העלייה השנייה, היתה הפרשה מסתיימת בואת. אולם שום מנהיג חדש לא נתגלה.

עד שזרק ב' ג'י. את פצתו, שקבעה עובדה קיימת: דוד בן-גוריון שוב החליט להיות למנהיג.

תהום פעורה. ההחלטה להתיישב בשדה-בוקר היתה פרי של אינטואיציה — מעשהו על איש הבוחר בחוש בלתי-טועה, מתוך אף דרכים אפשריות, את הדרך ה' אחת המובילה ישר ללב האדם הפשוט. היא הוכיחה כשרון דומה במנהיג היהודי, המ' הטמא גאנדי.

• מימין ב' ג'י. ישראל שוחט, יצחק בן צבי ויוסף סטרומה.

הוא עצמו נימק את החלטתו בנימוקים שונים, שכולם נכונים, אך שאף באחד מהם אין פתרון אמתי לחידה. הוא הודה שהוא עייף — עובדה שבלטה מאד לעיני מלחיו בימי התמרון, שעה ש' סירב לענות על שאלות ולהביע דעות אחרי כמה שעות מפרכות.

נכון גם שעו מאד רצונו לכתוב בעצמו את תולדות ימיו, לפני שאנשי הפלמ"ח או משה שרת יצליחו לנסח את ההיסטוריה ב' רוחם שלהם.

הגיון רב היה גם בנימוקו השלישי — שבמקום להשאיר אחרי מותו פירצה פעורה, ברצונו לסתום את החלל בעודו בחייו, שעה שיש באפשרותו להדריך ולכוון את יורשיו, להרגילם לתפקידם בהדרגה.

אולם הנימוק האמיתי מסתתר מאחורי ה' מלים האנושיות הפשוטות: "אני רוצה שוב להרגיש מה זאת אומרת לנסוע עץ, לא בטכס חגיגי אלא סתם ככה..."

המנהיג הנוסע עץ בלב הנגב יהיה כזה פוליטי חזק פי אלף מן המנהיג היושב ב' משרד בקריה.

כך הנצחון. יריביו, שליבם לב עסקנים, לא תפסו עדיין מה עומד לקרות להם. בשדה-בוקר יהפוך בן-גוריון נושא לפולחן

בן 31. בניו-יורק — מה זאת אומרת

לאומי. יהודים מארבע נפות העולם יבואו לחסות לשעה קלה בצילו של האיש שחיתר מרצונו על השלטון כדי לחיות חיי איכר פשוט. בשדה-בוקר ירחף צילם של קרל ה-חמישי, שהפקיר את ממלכתו והלך למנוה, ושל לייב טולסטוי, שחחור-הגודת הפכה בית-מקדש לעולל-ירגל.

תהיה לכך השפעה לאומית עמוקה. אין תקנה שהמעשה יחיה באורח פלא את ה' נועה החלוצית. אולם הוא ייצור שוב דוגמה אישית, ירים שוב על נס את האידיאל ה-עליון של ההגשמה האישית.

גם במערכה המפלגתית יחולל המעשה שינוי מכריע. הוא ישבור את ייחודה של מפ"ם כתנועה חלוצית יחידה, יהפוך אותה למפלגה חלוצית שניה. הוא עלול להחיות מחדש את היחס הישן אל הצינונים-הכלליים, כאל מפלגה בורגנית הזרה להגשמה.

אחרי שנה בשדה-בוקר, יהיה שמו בראש רשימת המועמדים סס-הנצחון למפא"י ב' חירות, עשוי לרכוש לה רוב יציב. אולם מפא"י עצמה שוב לא תהיה גוף עצמאי המסוגל להפיר את מרות מנהיגה. אם ירצה דוד בן-גוריון, איש שדה-בוקר, לחזור ול' טול את רסן השלטון לידיה, יוכל לעשות זאת בכל צורה שירצה, עם המפלגה או בלעדיה, לקבל אף את הסמכויות הדיקטטור' ריות לפתרון בעיות המדינה שהוא ביקש אותן, עד כה, לשוא.

אלה הן התוצאות כיום על המעשיות ה' גובעות מן המעשה הגדול. יתכן שב' ג'י. אף אינו חושב כיום על פרטים קטנים אלה. הוא יודע שיצא עם המבוי הסתום. בצעד ג' דול מכריע שיאזן את הגני עצמות דרכים חדשה, כשעשרות דרכים תנוחו לפניו לכל הכי' חנים. הוא היה שוב למנהיג, אם לא ייכנע ברגע האחרון לחבריו הקטנים, יהפוך מי' תום בעודו בחיים.

כדרך הבורהא. השבוע נתן למוכירתו להדפיס ככמה טפסים תמצית סיפור ישן של רדיארד קיפלינג, הסופר האנגלי. את הטפסים

הפיץ בין מקורביו. הסיפור מתאר ראש-משלה הודי, שטומאת העולם הזה נמאסה עליו, החליט על כן להתבודד להסתגף בארץ נידחת במורדות ההרים. הוא לבש גלימה לבנה של קדוש, נטל לידיו פנכה לאיסוף נדבות, יצא לבקש את רוחו של הבודהא.

במרצת הימים בא הקדוש, נערץ העם, בסוד חיות השדה. אלה סיפרו לו כי אחד הכפרים, השוכן על הר גבוה, עומד להיחרב. הקדוש שם את פעמיו אל הכפר, קרא ל' תושביו לעבור להר אחר. ואמנם לעיניהם ממש נחרב הכפר. ואילו הם ניצולו, למראה ההצלחה, שילב הקדוש את רגליו, כדרך הבודהא, הוציא את נשמתו.

בן 32. חייד ברגיון — לנסוע עץ!

העם זכר אותו, כקדוש וכגואל, עד סוף כל הדורות.

מנגנון מערכתו של קצין

הדיפלומט הור תמה. זה עתה הציע לאחד הקצינים הגבוהים ביותר של משטרת ישראל לבקר בביתו, לשחות עמו כמה כוסות. אך הלה סירב הנימוק: כפקיד ממשלתי אין משכורתו מרשה לו להזמין את הדיפלומט, למשקאות לגמול לו כגמולו.

הדיפלומט נבוך, חיך חיך מקצועי, הציע פשרה: הוא יזמין את הקצין לכוס תה ועוגה, ואז יוכל זה להזמין מצידו לאותו משכורתו של קצין משטרת ישראל אינו מרשה לו לקנות תה, סוכר ועוגות לאור' חים.

דת אקלים לא בריא

שכונת כנסת ישראל בירושלים היא אי דתי בתוך הים האמפיקורסי שסביבה. תושביה הגברים של האי לבושים כולם קפוטות ארוכות ופיאות מסולסלות עוטרות את פני ה-ה. הנשים לבושות שמלות ארוכות וגרבים שחורות, עונדות פיאות נכריות ומספחות גדולות.

בחדר קטן שבאחד הבתים הקודרים בש' כונה, גרה נחמה לבנטל. כאן נולדה לפני 61 שנה. היא גבוהה ורזה, ועיניה השחורות מתרוצצות, כאילו חיפשו דבר-מה. כמו כל השאר, כן גם היא דתית ואדוקה עד לגבול האפשרות. לא מזמן חזרה מתחנת המשטרה, המחלקה הכלכלית.

גם היהודים האדוקים והדתיים ביותר לא היו מתנגדים שמקרה חשמלי יכבוד בביתם הכשר. נחמה לבנטל הבינה את הדבר הזה לאשורו. היא הזמינה מקר פילקו, שילמה בעדו מחוסר קרובים מתאימים מעבר לים, בדולרים משלה. לאסונה, התעניינה המשטרה הכלכלית במקור הדולרים הללו, רצתה ל' אול מספר שאלות.

נחמה לבנטל סירבה לענות: "לא אניד כלום לפני שאראה את הרבי שלי. אם רבי הניך ירשה לי, אדבר. אם לא — לא." היא הורשתה להתייעץ עם הרבי, והוא אסר עליה לדבר בפני המשטרה. הנימוק: אין הוא רוצה לגרום למאסרו של יהודי. נחמה לבנטל הוזמנה לחקירה נוספת. של' חה במקום זה פיתקה מרופא המעיה שהיא (המשך בעמוד 10)